

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Κατωτέρω δημοσιεύω κατάλογον τῶν ἐκ Κρήτης οἰκῶν τῶν μεταναστευσάντων εἰς τὴν Κέρκυραν μετὰ τὴν κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα ἄλωσιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐνίων δ' ἴσως καὶ πρότερον.

Εἶνε δ' ὁ κατάλογος οὗτος ἀντίγραφον παλαιοῦ ἀντιγράφου σωζομένου παρὰ τῇ ἐν Κερκύρᾳ οἰκογενεῖᾳ Μυλωνοπούλου, καταγομένη ἐκ Κρήτης, γεγραμμένον διὰ χειρὸς Ἰωάννου Μυλωνοπούλου, ἀδελφοῦ τοῦ πάππου τοῦ ἀποστείλαντός μοι τὸ δημοσιευόμενον ἀντίγραφον κ. Σπυρίδωνος Μυλωνοπούλου.

Ὁ κ. Σπυρίδων Μυλωνόπουλος εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήματός μου περὶ τοῦ πρωτοτύπου, ἔγραψέ μοι τὰ ἐξῆς· « Ἀγνοῶ τοῦ εὐρίσκετο τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ τὸ ἀντίγραφον τοῦ Ἰωάννου Μυλωνοπούλου. Ἄλλ' ὁ ἐκ πατρὸς θεῖός μου Βασίλειος Μυλωνόπουλος μοι εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἰδικός του πρὸς πατρὸς θεῖος Ἰωάννης ἐτήρει τὸ ἀντίγραφον μεταξύ δύο παλαιῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τῷ ἐδώρησεν ἐν Κερκύρᾳ ὁ φίλος του Νικόλαος Βάλσαμος, ἀνεψιὸς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, πιθανὸν εἶνε, ὅτι ὁ Βάλσαμος οὗτος εἶχε τὸ πρωτόγραφον τοῦ καταλόγου.

« Τῶν δὲ εἰρημένων δύο παλαιῶν ἐγγράφων τὸ μὲν εἶνε αὐτόγραφος ἐπιστολὴ τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως, ἀγγέλλοντος δι' αὐτῆς τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Σλαβινίου καὶ Χερσῶνος, τὸ δὲ εἶνε ἀντίγραφον τῆς περὶ Ταυρικῆς χερσονήσου ἐκθέσεως τοῦ Εὐγενίου, γεγραμμένον διὰ χειρὸς τοῦ Βαλσάμου ».

Ὁ κατάλογος οὗτος εἶνε ὅπως ἐθέλωτε ἄξιος πολλῆς προσοχῆς διὰ δύο κυρίως λόγους, πρῶτον μὲν καὶ ἀπλῶς ὡς ἀναγραφὴ ὀνομάτων κρητικῶν οἰκῶν, ἐν ταῖς πλείστοις μετὰ τῆς προελεύσεως αὐτῶν, δευτέρον δὲ ὡς γνωριζομένων ἡμῶν τῶν οἰκογενειῶν αἵτινες ἐκ Κρήτης μετενάστευσαν εἰς τὴν Κέρκυραν.

Καὶ προτάσσεται μὲν ἡ σημείωσις τῶν δώδεκα ἀρχοντικῶν οἰκῶν τῆς Κρήτης τῶν κατὰ παράδοσιν ἄλλως ἀμφισθητουμένην ἀποικισθέντων εἰς τὴν νῆσον ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ¹. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι ἐν τῇ κατόπιν ἀναγραφῇ διαστέλλονται οἱ ἐκ τῶν ἀρχοντοπούλων καταγόμενοι καὶ οἱ λεγόμενοι αὐτοκρατορικοὶ (Imperial) ὡς καὶ οἱ ἀπλῶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῶν νέων ἐλληνικῶν ὡς τὸ πλεῖστον κρητικῶν οἰκῶν (Casa nova) καὶ ἀπὸ τῶν παντοίας ἰταλικῆς προελεύσεως, ὧν πάλιν διακρίνονται οἱ εἰς Βενετούς εὐπατρίδας ἀνάγοντες τὸ γένος (Novile Veneto). Ἐκ τῶν παντοίων τούτων τάξεων ἐστρατολογήθησαν οἱ εἰς τὴν Κέρκυραν μεταναστεύσαντες. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἀναγραφῇ διαστολὴ τῶν ἐκ Κρήτης ἢ ἀλλαχόθεν ἀρχαίων ἢ νεωτέρων ἐλληνικῶν οἰκῶν ἀπὸ τῶν Ἰταλῶν σημαίνει καὶ τέλειον ἐθνολογικὸν χωρισμὸν τῶν μεταναστῶν. Πράγματι μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βενετῶν δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀπὸ μακροῦ, ἀπὸ τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος τελευτῶντος, μετὰ τὴν παύσιν τῶν κατ' ἐπανάληψιν κατὰ τῆς βυζαντιακῆς κυριαρχίας ἐπιχειρηθεισῶν ἐπαναστάσεων τῶν Κρητῶν ἢ ἀντίθεσις καὶ διαμάχη τῶν προτέρων χρόνων. Ἀπ' ἐναντίας εἶχεν ἀρχίσει προϊούσα συμπλησίασις καὶ μίξις τῶν κατοίκων, ἀγαθοῦσα μὲν εἰς τὸν ἀπὸ κοινοῦ ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Τούρκων ἐπιδρωμένων, συνεπενεγκοῦσα δὲ πρό τῆς μαιραίας πορθήσεως τῆς νήσου καὶ ἀνάκρασιν τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ

¹ Πρὸς. *Hopf Geschichte Griechenlands* ἐν τῇ *Allgemeine Encyclopädie* τοῦ *Ersch* καὶ *Gruber* Τόμ. 85 σ. 179 κ. ἰ. — *E. Gerland Histoire de la Noblesse crétoise au moyen âge*. Ἐν Παρισίαις. 1907 σ. 16 κ. ἰ.

καθ' ἑαυτοῦ. Φανερά δὲ εἶνε μάλιστα ἢ ἐπὶ τὴν ποίησιν, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν τῶν Κρητῶν ἐπίδρασις τῆς Βενετίας ἢ ἀγαθοῦσα εἰς τὸν κρητοβενετικὸν ἐκεῖνον πολιτισμὸν, ἔστις καὶ ἐπὶ τὸν ἐν Κερκύρα βίον ἔσχε ῥοπὴν ἀξίαν εἰδικῆς μελέτης. Παρὰ τῶν Κερκυραίων ἐκεῖνων λογίων, ὅσοι φιλοτίμως αἰσθάνονται τὸ καθήκον νὰ συνεχίσωσι τὰς παραδόσεις τῆς ἱστορικῆς ἐκεῖνης σχολῆς, ἕως ἰδρυτῆς ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Ἀνδρέας Μουστοξύδης, ἀπεκδεχόμεθα τὴν ἐπίτευξιν τῶν τοιοῦτων ἐρευνῶν. Εἰς αὐτοὺς δ' ἐναπόκειται καὶ νὰ διεξαγάγωσι περαιτέρω τὴν ἐρευναν τίνες τῶν ἐν τῷ δημοσιευομένῳ ἐνταῦθα καταλόγῳ ἀναγραφομένων κρητικῶν οἰκῶν σώζονται ἀκόμη ἐν τῇ νήσῳ.

Li dodici Arcondopuli

Zuane Focà	Marin Scordili
Costantino Varuca	Leon Mussuro
Filippo Gavallà	Andrea Melissinò
Tomà Areoleo	Demetrio Vlastò
Eustachio Correzzi	Matteo Coffatti
Luca Littinó	Niceforo Argiropulo

Nobili della città di Candia

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Ambrosio	Italian	Caffato	Arcondopulo
Pozzi	"	Fontana	Italian
Benardo	"	Gialinà	Costantinopoli
Barbarigo	Nobile Veneto	Goroniti	Casa nova
Borf	"	Lafcaro	Napoli di Romania
Benedetti	"	Lolin	Nobile Veneto
Cacavà	da Cipro	Cassimati	Casa nova
Copsà	da Costantinopoli	Capo	"
Cavallo	Nobile da Romania	Calonà	"

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Cavellaro	Casa nova	Castello	Casa nova
Corner	Nobile Veneto	Condachiti	Costantinopoli
Benardo	Italiano	Corressi	"
Calonà	Roma	Daferrara	Italian
Caliva	Costantinopoli	Daponte	Italian
Calassati	Imperial	Darcona	Costantinopoli
Cigala	Italian	Denores	Cipro
Darasino	Casa nova	Maunssi	Imperial
Dandolo	Nobile Veneto	Mortato	Costantinopoli
Demezzo	" "	Melissinó	Arcondopulo
Daporto	" "	Madinó	Costantinopoli
Dimiruti	" "	Messeri	Italian
Darcà	" "	Mormori	Romania
Falier	" "	Masarachi	Casa nova
Pisani	" "	Massichi	Italian
Pa squaligo	" "	Maurici	"
Pelegrin	Italian	Moxia	"
Panighetti	"	Maurianó	"
Papadopuli	Arcondopulo	Nomicó	Costantinopoli
Patrichi	Costantinopoli	Massini	Romania
Paleologo	Imperial	Negrisoli	"
Panigran	"	Notarà	"
Piri	Atene	Pagan	Italian
Querini	Nobile Veneto	Podocatora	Cipro
Zorzetto	Italian	Zamoro	Italian
Tagliapierra	"	Avastago	"
Tandi	Romania	Rizzardi	Colonia Italiana
Vlastó	Arcondopulo	Rezzer	Nobile Veneto
Vendramin	Nobile Veneto	Stratigó	Costantinopoli
Zoja	Nobiti di Romania	Spiera	Romania
Zangaropulo	Casa nova	Mosto	Nobile Veneto
Zanne	Nobile Veneto	Damoro	"

Cittadini di Candia

Ambelicopulo	Corogna	Chioni	Plastarà
Armeni	Cassimati	Coreo	Pistola
Achieli	Calonà	Camanati	Pigà
Abbitto	Calamatiano	Carchiopulo	Paghi
Armani	Cartofilaca	Maurica	Pantaleo
Arcadio	Clado	Maganari	Pesembra
Amorea	Cigalla	Musalo	Patteró
Apladà o Palladà	Cochilli	Maurianò	Fliscuni

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Argostoli	Callamara	Manerba	Friello
Abellachinó	Giamarto	Marangon	Fontana
Bughá	Gavoniff	Maranglio	Fascomilo
Bollini	Gonemi	Nottarà	Farmachi
Barozzi	Grioni	Cocchini	Falieri
Ballegno	Gomiti	Cimisehi	Grognano
Darmano	Gansogianni	Dagrado	Grussugulato
Daviglia	Gardesan	Dipoli	Geruzumu
Daloca	Kavalaro	Dafnonichi	Gerosolimiti
Dagliadi	Capella	Daferara	Gausuli
Daravena	Calofronà	Damian	Gerachi
Dragaleniti	Soggià	Demolin	Calogerà
Doria	Cristoforo	Diminiti	Sforza
Decandia	Cladà	Dacipà	Scarlato
Barbarigo	Canachi	Doimó	Sagredo
Beuti	Caveloniti	Drasino	Stavrachi
Benedeti	Cazzarà	Dalsuol	Salamon
Cominó	Curtesan	Battuffi	Vlaco
Caffati	Capasanta	Pheratioti	de Zorzi
Radacusinó	Thesso	Pascuzzi	Rali
Globa	Trivisan	Panigarà	Rocco
Littino	Zenestt	Pandogalo	Sograffi
Lorando	Vlastó	Vezzamano	Servinello
Lodovico	Zangaropulo	Varda	Serigo
Libiti	Striano	Valleriano	Sideró
Lucari	Polinà	Venezan	Siguro
Mussstro	Papadopulo	Xanthó	Spanopulo
Mandrieari	Procaeciante	Zago	Dicipri
Melissinó	Pantilo	Sachidi	Defranceschi
Marà	Priebi	Piperi	Dinegro
Moresin	Pulopodi	Psisioti	Stavilla
Theogari	Polimarebi	Rizzó	Vaftisma
Targianó	Pedioti	Ranseo	

Nobili della Città di Canea

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Allefuso	Italian	Cagnola	Italian
Albizzo	"	Evdemonogianni	Cattalacti
Avonal	Nobile Veneto	Cassimati	Casa nova

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Daffanera	Italian	Cartofilaca	Casa nova
Dicaterazzi	Italian	Cattani	" "
Diogeru	Imperial	Calerghi	Arcondopulo
Abosan	Italian	Depari	Colonia
Argiropuli	Arcondopulo	Domso	Italian
Danente	Casa nova	Darazzo	"
Callafati	"	Monovassioti	Romania
Calatti	Caffatti	Mormori	"
Medici	Italian	Premarin	Nobile Veneto
Molin	Nobile Veneto	Pizzamano	Casa nova
Minoto	" "	Patelaro	Imperial
Maderó	Casa nova	Podocatora	Italian
Muazzo	Nobile Veneto	Pugari	Italian
Melissinó	Arcondopulo	Pulachi	Cipro
Nassinó	Romania	Palladà	Cipro
Pamari	Colonia	Rizzardi	Colonia
Paleologo	Imperial	Renier	Nobile Veneto
Pompanazzo	Italian	Strabalazzi	Italian
Paleocapa	Romania	Tipaldo	"
Dobassan	Italian	Varuca	Arcondopulo
Damier	Nobile Veneto	Vergian	Italian
Barozzi	" "	Ralli	Casa nova
Imperiali	Colonia	Scordilli	Arcondopulo
Cladivij	"	Testabusa	Italian
Falier	Nobile Veneto	Vidali	"
Imperiali	Nobile Veneto	Vizzamano	Nobile Veneto
Foca	Arcondopulo	Zancarolo	" "
Fiandra	Arcondopulo	Toscani	Italian
Frango	"	Viaro	Nobile Veneto
Gavala	"	Griffari	Casa nova
Linachi	Romania	Liitini	Arcondopulo
Vlastó	Arcondopulo		

Cittadini della Canea

Armuri	Carchiopulo	Balli	Piscopulo
Armeni	Celaiti	Ranseo	Postari
Asprea	Crissamo	Soffoleo	Peceatore
Athineo	Contarini	Stanilla	Perdicari
Andronicopulo	Chidoni	Tagtiapiera	Pramalexli
Acladuri	Calbo	Vizzamano	Rosso
Arigoni	Carvellà	Zancarol	Servu

<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Bambacopulo	Curino	Zergianó	Stavrianó
Brinci	Cristoforo	Valente	Scutarioti
Barbarigo	Drosso	Vretó	Tallasinó
Claduri	Capello	Zancaropulo	Vetto
Condoleo	Cattani	Siropulo	Vasmulo
Cavallare	Danzigó	Gurchi	Gavrilli
Cotachi	Drima	Ananea	Capridi
Capsali	Fessidoni	Picicopulo	Pruò
Cartofilaca	Gulianó	Calamuti	Sirgianó
Maderó	Gierachi	Cariofito	Monolafti
Moschetto	Leftachi	Damian	Deftereo
Madaraea	Lascari	Damoron	Galleoti
Carnetti	Mottoneo	Fassula	Gruó
Clado	Mavincarpa	Dalatoro	Gradenigo
Capsodassi	Nicoletto	Giatei	Lunardo
Serigó	Pucidi	Luchimo	Mittilineo
Culotà	Dachi	Pavlachi	Milonopulo
Copeo	Piperissi	Politi	Manganari
Porfiró	Vassi	Mangussa	Gavano
Pazzola	Daluna	Petropulo	Argiró
Psarà	Cassimati	Papadopuli	Rauseo
Palecapa	Dafessari	Rustei	Machierioti
Russea	Dibianchi	Scuri	Trivisan
Sitta	Dallaporta	Segnano	Plaiti
Moroni	Gripari	Venier	Soffianó
Robeté	Dicateruci	Velaiti	Gorgorasti
Varnuga	Lauro	Zunzana	

Nobili Cretensi di Rettimno

Achielli	Caravellà	Mussura	Piri
Cagnola	Arcoleo	Dimonis	Vlastó
Caffatto	Cornaro	Dalioenza	Franco
Dandolo	Diminiti	Camanoti	Scordilli
Grihiá	Calofronà	Cladij	Dapiasenza
Lombardo	Dafferara	Caterin	Callonà
Portio	Damoron	Donno	Cortazzi
Gavallà	Furlan	Vergici	Littinó
Lima	Ruzziari	Sanguinazzo	Patelaro
Varuca	Pecatoro	Lifigardo	Calergi
Niotero	Visconti	Zergianó	Barbarigo
Gritti	Zanne	Cortazzi	

Cittadini originarij di Rettimno

<i>Gasate</i>	<i>Patrie</i>	<i>Casate</i>	<i>Patrie</i>
Acbieli	Clorazane	Fascomilo	Sanguinazzo
Avastago	Cognacti	Lima	Siligardo
Asprea	Chiozza	Niotero	Suvian
Anagnosti	Colotà	Milonopulo	Troilo
Callonà	Cunupi	Miglioti	Daffiorenza
Cardami	Chinigó	Piscopopulo	Migliotti
Comitá	Dabrella	Pandimo	Palmesan
Catterin	Dottarà	Pangalo	Gritià
Barbarigo	Dallabella	Petropulo	Vengici
Condarato	Furlan	Pirino	Moschioti
Vari	Cacavella	Clapsimó	Comitá
Calogerea	Argiró	Perdicari	Corogona
Siropulo	Cugianni	Zucco	Sevastogeni
Schilomango	Giuse	Dalezze	Stella
Trulinó	Servo	Corso	Logoteti
Denuidi	Schirinzi	Scordà	Portio
Patelaro	Venelli	Spirino	Crustugianni
Vranià	Russio		

Εἰς ἐπίμετρον τῶν ἀνωτέρω δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ παραθέσω ἐν μεταφράσει τὸ ἐξῆς χωρίον τῆς ἀπὸ 6 Μαρτίου 1711 πρὸς τὴν γαληνοτάτην πολιτείαν τῆς Βενετίας ἐκθέσεως τοῦ Δανιὴλ Δολφίνου, χρηματίσαντος γενικοῦ προνοητοῦ τῶν Ἰονίων νήσων· «Πολλαὶ ἀστικάι κρητικάι οἰκογένειαι διέβησαν ὅπως οἰκήσωσιν ἐν Κερκύρα μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πατρίδος. Μὴ γενόμεναι δεχταὶ εἰς τὰς τιμὰς, ὧν μετεῖχον ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Κρήτης, φέρουσι τοῦτο ἐπαχθῶς καὶ εὐκόλως ὑποστηρίζουσι τοὺς δημοτικούς τοὺς ἀντιτασσομένους εἰς τοὺς ἀστούς»¹.

¹ Ἐνεκεν ἐλλείψεως ἐν τῷ τυπογραφίῳ τοῦ στοιχείου ἀ ἐτέθη ἐν τῷ ἀνωτέρω καταλόγῳ ἀντ' αὐτοῦ πανταχοῦ ἀ.

¹ Ἴδε Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἑταιρείας Τόμ. Ε' σ. 610 (χωρὶς τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐκθέσεων τῶν Βενετῶν προνοητῶν ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου σ. 246).